

СУЧАСНИЙ СТАН БЕЗПЕКИ НА ТРАНСПОРТІ В УКРАЇНІ

М.О. Винник-Чаплинський, студент

*Науковий керівник Бледнов М.Г., майстер виробничого навчання
Лозівська філія Харківський державний автомобільно-дорожній коледж*

Транспорт є однією з найважливіших складових економіки нашої країни. В багатьох країнах світу проводиться активна робота з розвитку транспорту загального користування, підвищення його комфортності та безпеки, зростає зацікавленість в роботі екологічно чистого та безпечного транспорту.

І сучасні міста, які зацікавлені в сталому розвитку, зобов'язані дотримуватися таких загальносвітових тенденцій. Міська транспортна система включає різні види транспорту, такі як: вантажний, спеціальний і пасажирський.

Розвиток міського транспорту направлено на транспортне забезпечення наміченого територіального розвитку міста, в тому числі освоєння нових житлових районів на його периферії і віддалених ділянках.

На формування системи впливають демографічні, економічні, природні, технічні, архітектурно-планувальні фактори.

Система міського транспорту в свою чергу є сукупністю взаємопов'язаних різних видів міського пасажирського транспорту, які повинні максимально задовольняти потреби всіх учасників транспортного процесу.

До основних проблем розвитку системи міського транспорту можна віднести:

- конфлікт інтересів учасників транспортного процесу;
- неефективне управління системою; нецільове і неефективне використання державних і муніципальних субсидій і субвенцій;
- недостатньо розвинена транспортна інфраструктура;
- недостатньо розроблена нормативно-правова база;
- недостатньо чітка визначеність пріоритетів розвитку.

Перехід України до ринкової економіки робить необхідним кардинально переглянути сформовані підходи, розробити такі методичні основи, які враховують необхідність забезпечення умов конкуренції між різними видами транспорту, можливість свободи вибору пасажирями найбільш ефективних транспортних послуг з урахуванням зміни попиту пасажирів в залежності від обсягу їх доходів та інших факторів. Тому великий інтерес представляє вивчення теорії і практики ефективності транспортних систем в економіці розвинених країн.

У більшості розвинених країн міський транспорт, є неприбутковим. Реальні доходи від надання послуг громадським транспортом складають в Швейцарії 72%, Великобританії - 68%, Німеччині - 60%, Австрії - 48%, Франції - 43%, Швеції - 40%, США - 97%, Італії - 30%, в Нідерландах - 22%. Основною характеристикою політики транспортної сфери в цих країнах є його соціальне значення. Встановлення низьких тарифів або пільг пов'язано з необхідністю забезпечити його доступність, насамперед, для пасажирів з невисоким рівнем доходів.

Основні кошти на утримання і розвиток транспорту загального користування надходять, насамперед, від держави, регіональних і місцевих органів влади. Рівень їх участі в цьому процесі залежності від багатьох факторів: національними традиціями, щільністю забудови міст, економічними можливостями, політикою місцевих органів влади і т.д.

Є відмінності і в методах фінансування. У Канаді і Данії фінансування капітальних і експлуатаційних витрат міського транспорту проводиться тільки за кошти регіональних і місцевих органів влади (державою фінансує у виняткових випадках). Муніципалітет виділяє субсидії, частково покривають експлуатаційні витрати транспорту загального користування.

В Україні визначено основні напрямки розвитку системи транспорту, які задекларовані в транспортній стратегії України на період до 2020 року, зокрема це:

- розвиток транспортної інфраструктури; оновлення рухомого складу транспорту;

- поліпшення інвестиційного клімату;
- забезпечення доступності та підвищення якості транспортних послуг;
- інтеграція вітчизняної транспортної системи до Європейської та міжнародну транспортну систему;
- підвищення ефективності державного управління в галузі транспорту;
- забезпечення безпеки транспортних процесів (вдосконалення державної системи забезпечення безпеки на транспорті, освіти в системі центрального органу виконавчої влади в галузі транспорту; організація державного нагляду (контролю) за безпекою на транспорті, впровадження сучасних інформаційних технологій здійснення контролю над безпекою на транспорті, створення супутникових систем контролю і регулювання руху транспортних засобів, удосконалення порядку допуску суб'єктів господарювання до здійснення діяльності з перевезення пасажирів і вантажів;
- підвищення рівня облаштування автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів з метою забезпечення безпеки дорожнього руху, підвищення вимог до безпеки конструкцій транспортних засобів, вдосконалення і розвиток державної системи забезпечення безпеки проведення операцій, пов'язаних з перевезенням небезпечних вантажів, розробка відповідних нормативно-правових актів, створення реєстру небезпечних вантажів;

Пріоритетами розвитку міського транспорту є:

1. Забезпечення розвитку міського пасажирського транспорту загального користування шляхом: оновлення та модернізації рухомого складу; стимулювання розвитку екологічно чистих видів транспорту (трамвай, швидкісний трамвай, тролейбус, метро, «легке метро», монорейковий транспорт і т. д.); будівництва паркінгів і стоянок для автомобілів; виділення на проїжджій частині вулиць окремих смуг для руху пасажирського транспорту загального користування та створення велосипедних доріжок; вдосконалення системи забезпечення оплати проїзду в міському транспорті.

2. Довгострокове планування розвитку міської та приміської транспортної мережі шляхом: розробки схем транспортного сполучення; підвищення рівня пропускної спроможності вулично-дорожньої мережі; створення центрів регулювання руху міського транспорту; створення транспортних систем управління рухом міського транспорту; розробки програм з підвищення безпеки руху міського транспорту.

Основними очікуваними результатами по реалізації зазначеної стратегії є:

- модернізація транспортної системи та підвищення ефективності її функціонування;
- задоволення потреб національної економіки і населення в перевезеннях і підвищення якості та доступності транспортних послуг;
- вдосконалення системи управління галуззю транспорту;
- збільшення пропускної спроможності транспортної мережі;
- підвищення рівня безпеки на транспорті;
- зменшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферу;
- зменшення енергоємності транспорту;
- прискорення темпів інтеграції вітчизняної транспортної системи до європейської та світової транспортних систем, максимальне використання транзитного потенціалу держави.

З іншого боку основними напрямками транспортної політики ЄС є скорочення наполовину використання автомобілів на традиційних видах палива в міському транспорті в період до 2030 року і повна відмова від них до 2050 року.

У сучасних умовах виділяють наступні загальносвітові тенденції розвитку міського транспорту:

1. Відмова від особистих авто. За прогнозами до 2050 року на планеті виявиться 2,5 мільярда автомобілів, більшість з яких, зрозуміло, будуть їздити по містах. У Китаї рівень автомобілізації наздожене США (840 машин на 1000 осіб).

При цьому особистий автомобіль як і раніше коштує дорого, вимагає грошей за страховку, паркування та обслуговування, а використовується в середньому лише 4% часу. Тому жителі великих міст все частіше переходять на громадський транспорт, каршерінг і

сервіси типу Uber.

2. Громадський транспорт нового типу. У світі з'являється все більше транспортних сервісів, що займають нішу між таксі і громадським транспортом. Один з яскравих прикладів – сервіс спільних поїздок UberPool, який на відміну від звичайної поїздки з Uber водій може підхоплювати інших попутників, а ціна такої поїздки для кожного з них буде значно нижче.

3. Поширення нових засобів особистого пересування. У міській транспортній системі залишається одна суттєва проблема – «проблема останньої милі». Припустимо, ми можемо швидко і зручно переміщатися по місту на метро або автобусі, але до цього автобусу та метро ще потрібно дістатися. Для цього городяни практикують нові моторизовані засоби, наприклад, електроскутери. Схожі на дитячі самокати, вони розганяються до цілком дорослих 20 км/год і здатні проїхати відстань до 35 км на одній зарядці.

Визначивши чинники формування пасажиропотоку в міських агломераціях і ключові проблеми розвитку громадського транспорту, був намічений ряд теоретичних і концептуальних положень підвищення якості послуг міського громадського транспорту та рівня обслуговування пасажирів. А на їх основі – розробка методичного інструментарію оцінки рівня обслуговування на міському транспорті як важливого виду соціально-економічної діяльності транспортних операторів і органів муніципального управління.

Автомобільний транспорт є необхідною умовою спеціалізації і комплексного розвитку регіонів, формування територіально-виробничого комплексу локального та районоутворюючого значення. Він сприяє суспільному територіальному поділу праці. Без автомобільного транспорту неможлива інтеграція України у загальносвітову економічну систему, але потребує значного технічного оновлення.

Отже, сучасний автомобільний транспорт України повинний бути високоефективним і керованим у своєму розвитку. Завдяки вирішенню проблеми автомобільного транспорту України може бути проведена поетапна інтеграція до загальноєвропейської, світової транспортної системи шляхом розвитку міжнародних транспортних коридорів, крім отримання додаткових прямих доходів, стимулюватиме надходження іноземного капіталу, вдосконалення автотранспортних технологій, загальне поліпшення національної дорожньо-транспортної інфраструктури. Розвиток автомобільного транспорту України має значення не лише для України, тому можна розраховувати на підтримку світових фінансових структур, але знову ж таки виникають питання державного рівня.

Література:

1. Карпенко О. А., Лисенко Я. В. Логістичне управління координацією роботи різних видів транспорту [Електронний ресурс] / О. А. Карпенко, Я. В. Лисенко // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Науковий журнал. – 2008. – №5. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Upsal/2008_5/08lprdk.pdf. – Назва з екрану.
2. Крикавський Є. В. Логістика. Основи теорії / Є. В. Крикавський. – Львів: «Інтелект-Захід», 2006. – 456 с.
3. Харрісон Алан. Управління логістикою: Розробка стратегій логістичних операцій / Алан Харрісон, Хоук Ремко Ван. – [пер. с англ.]. – [за наук. ред. О.Є. Міхейцева]. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. – 368 с.
4. Карпінський Б.І. Транспортна система України в контексті європейської інтеграції / Б.І. Карпінський // Економіка України. – 1998. – № 7. – С. 17–23.